

Verslag deepdive 17 januari 2023

Welkom en opening

De moderator, Veronique Swinkels, heet de deelnemers van de deepdive welkom en bedankt ze voor hun aanwezigheid. Ze legt uit dat sinds de fusie van Worldconnectors (WC) en Earth Charter (EC) er behoefte is aan meer kennis over EC en dat daarom deze deepdives georganiseerd worden. De eerste is vandaag en staat in het teken van het EC verkennen. Gevraagd wordt om specifieke vragen, opmerkingen en links in de chat te zetten. Aan het einde van deze sessie worden deepdive twee en drie toegelicht. Maar voor nu is het doel van deze deepdive om kennis te maken met het EC. Niet alleen de tekst zelf, maar ook de wie, wat en hoe van de organisatie.

Eerst zullen de twee sprekers, Alide Roerink en Paul Lubbers, een stuk uit het EC voorlezen dat hun raakt. De moderator vraagt iedereen in de chat te delen welke woorden hun raken.

Alide heeft gekozen om het stuk 'de aarde ons thuis' uit de preambule voor te lezen. Ze zegt dat dit kenmerkend is voor het EC, zelfs voor mensen die het EC misschien nog niet zo goed kennen.

“De aarde, ons thuis. De mensheid is onderdeel van een enorm, zich ontwikkelend universum. De Aarde, ons thuis, leeft en omvat een unieke levensgemeenschap.”

De spreker onderbreekt het voorlezen om toe te lichten dat in het Engels de term levensgemeenschap veel mooier is: *the community of life*. Vervolgens leest ze door:

“De natuurkrachten maken het bestaan tot een veeleisend en onzeker avontuur, maar de Aarde heeft de omstandigheden geboden die essentieel zijn voor de evolutie van het leven. De veerkracht van de levensgemeenschap en het welzijn van de mensheid zijn afhankelijk van het instandhouden van een gezonde biosfeer met al haar ecologische systemen, een rijke verscheidenheid aan planten en dieren, vruchtbare grond, onvervuild water en schone lucht. Het mondiale milieu met zijn eindige hulpbronnen is een gemeenschappelijke zorg van alle volkeren. De bescherming van de levenskracht, verscheidenheid en schoonheid van de Aarde is een heilige plicht.”

Ondertussen verschijnen er in de chat woorden die de luisteraars raken. Woorden als leven, geest, natuur, universum en nederigheid lijken aan te spreken.

Dan neemt de Paul Lubbers het stokje over. Hij bedankt iedereen voor het komen en noemt het een mooi moment om meer mensen te betrekken bij het EC. Hopelijk niet alleen tijdens deze deepdive, maar ook bij de volgende twee. Dan, vertelt hij dat hij de laatste Alinea van het EC voor gaat lezen. Het heet *The way forward*.

“Laat onze tijd de geschiedenis ingaan als een tijdperk van de omslag naar een nieuwe eerbied voor het leven, de vastbeslotenheid duurzaamheid te realiseren, een intensivering van de strijd voor rechtvaardigheid en vrede, en de vreugdevolle viering van het leven.”

Paul legt vervolgens uit waarom hij dit stuk gekozen heeft. Hij zegt dat het EC niet alleen heel actueel is op dit moment, maar juist dat het nu misschien nog wel meer nodig is dan 22 jaar geleden., toen het EC geschreven werd. Nu is de gedachte achter het EC onderdeel geworden van het mainstream debat. Als je vraagt aan mensen hoe de toekomst eruit ziet, zeggen bijna alle mensen: Het moet anders dan nu en we moeten het met elkaar doen. Hij benadrukt ook dat wat we doen belangrijk is. Nieuwe acties en wetten is goed, maar we moeten bij het maken van keuzes ons bewust zijn van de morele en ethische waarden die achter een keuze liggen. Het EC is daarin een zinvol instrument dat richting kan geven en kan inspireren.

Veronique neemt het weer over en merkt op dat er mooie opmerkingen in de chat voorbij komen. Het gevoel van strijd voor rechtvaardigheid en eerbied lijkt sterk tot de verbeelding te spreken bij de deelnemers. Vervolgens gaat de moderator door met zeggen dat het goed is om bij het begin te beginnen: de geschiedenis induiken dus.

De ontstaansgeschiedenis

Alide krijgt het woord. Ze geeft aan iets over de geschiedenis van het EC te gaan vertellen en wil beginnen in 1945, bij de oprichting van de Verenigde Naties (VN). Destijds had de VN drie kern opdrachten: het bewaren van de vrede, het beschermen van mensenrechten en het bevorderen van ontwikkelings samenwerking. Pas in 1972 kwam het besef in de internationale gemeenschap dat er een taak ontbrak, namelijk die van milieu-bescherming en ontwikkeling. Wat op de agenda was gezet door Maurice Strong in '72, kwam later in de jaren 80 bekend te staan als duurzame ontwikkeling. Deze transformatie is onder andere door toedoen van het Brundtland rapport genaamd *Our Common Future*. Dit rapport gaf ook als één van de eerste een definitie van duurzame ontwikkeling: Duurzame ontwikkeling moet gezien worden als ontwikkeling die voorziet in de behoefte van de huidige generatie, zonder de behoeftes van toekomstige generaties op te offeren. Daarnaast werd er besloten om een handvest van de aarde op te stellen. Dit is wat het schrijfproces van het EC in gang heeft gezet.

Een paar jaar later, in 1992, werd een Earth Summit georganiseerd. Tijdens deze Summit werd het EC meegenomen in conceptvorm en intensief besproken op het NGO-platform. Zodanig was het Earth Summit 1992 een bijeenkomst van de marge: Voor het eerst deden veel NGO's, journalisten en inheemse vertegenwoordigers mee. Ze bespraken het EC, samen met wereldleiders en andere prominenten zoals Ruud Lubbers en Michail Gorbatsjov. De uitkomst van deze gesprekken was dat ze het idee van een EC interessant vonden, maar dat het veel breder moest. Het zou niet alleen om milieu moeten gaan, ook sociale waarden (zoals de empowerment van vrouwen) moeten worden meegenomen. Zo gezegd, zo gedaan: Aanwezigheid zeggen ermee aan de slag te gaan.

Dan, terwijl Maurice Strong het Earth Council opricht, legt Gorbatsjov de beginselen voor het Green Cross International. Allebei gebeurt dit in Nederland en er wordt besloten om de twee initiatieven te laten samen werken. Hieruit ontstaat de Earth Charter Commissie waarmee het EC officieel onafhankelijk wordt van de VN, wat betekent dat de ambitie hoger gelegd kan worden. Onder andere een wereldwijde consultatie wordt opgezet om ideeën voor het EC op te halen. Hieraan deden meer dan 10.000 mensen over de hele wereld mee, inclusief vertegenwoordigers van overheden en inheemse volkeren. Ook mensen zoals Severn Suzuki, Wangari Maathai en Mercedes Sosa waren bij dit proces betrokken.

De EC Commissie overzag het schrijven van de eerste versies van het EC document. De ambitie was om een systematische visie op te zetten, die *respect and care for the community of life* zou bevorderen. Dit is dan ook de eerste pijler van het EC. Daarom heen zijn de drie volgende pijlers gezet:

- *Ecological integrity*
- *Social and economic justice*
- *Democracy, non violence and peace*

Het uiteindelijke document is vorm gegeven op basis van deze vier pijlers: vier kernwaardes, verwoord in zestien principes, elk weer met sub principes. Om het concreter te maken wordt principe 7D als voorbeeld gegeven: *“Verwerk de totale milieukosten en sociale kosten van goederen en diensten in de verkoopprijs en stel consumenten in de gelegenheid producten te herkennen die voldoen aan de hoogste sociale- en milieunormen.”* Dit voorbeeld illustreert ook goed de actie taal van het EC. Behalve de kernwaarden en principes is er ook een in- en uitleiding geschreven. Alle onderdelen samen maken het EC.

De meerwaarde van dit document is, ten eerste dat het de mens ziet als een onderdeel van de grotere leefgemeenschap. Niet buiten of boven de aarde, maar als onderdeel van de gemeenschap die zorg draagt voor de aarde en elkaar met begrip en compassie benadert. Daarnaast geeft het document een visie op ontwikkeling: Wanneer in de eerste levensbehoeften is voorzien, gaat ontwikkeling om meer te *zijn* in plaats van meer te *hebben*. Verder geven de pijlers en principes een leidraad bij de omslag naar duurzaamheid en beoordeling (evaluatie) van acties van individuen en organisaties. Ten slotte, niet onbelangrijk, stelt het document het belang van diversiteit en empowerment van vrouwen en meisjes en inheemse volkeren centraal. Om deze vier punten anders te verwoorden: Ruud Lubbers noemde het EC ook wel de grondwet van de aarde. Het is een document dat leiding kan geven aan het opkomen voor de aarde die dat zelf niet kan.

In 2000 wordt het EC internationaal gelanceerd in deze vorm. Dit gebeurt in het Vredes Paleis en Koningin Beatrix kreeg het eerste exemplaar aangeboden. Wat volgt is een fase van *endorsement*, waarin zoveel mogelijk aandacht gegenereerd wordt voor het document. De hoop was om op die manier een document te transformeren in een organisatie die verandering teweeg kan brengen. Dit is gelukt. Heel veel organisaties hebben het bekrachtigd, variërend van overheden tot bedrijven tot VN-organisaties.

Vijf jaar na de lancering wordt er een bijeenkomst in het Tropeninstituut georganiseerd. Koningin Beatrix is er weer bij en het doel van de samenkomst is om te evalueren wat er de afgelopen tijd was gebeurd en om vooruit te kijken naar de toekomst. Met name de vraag hoe het EC voort kan leven stond centraal. De viering werd goed ontvangen, en nog steeds wordt er elk jaar een bijeenkomst georganiseerd om het EC te vieren. Als onderdeel van de festiviteiten worden er bijvoorbeeld bomen geplant, future-proof gegeten of een gemeenschapsspel gespeeld.

Nu er een beeld is van wat het EC is en hoe het tot stand gekomen is, gaat de spreker over tot de kracht van het EC:

- Het is een *people's document*. Het is geen onderdeel meer van de VN, wat betekent dat het een volledige bottom-up beweging is. Dit kan een zwakte zijn: Er is ten slotte geen mechanisme om bindende afspraken te maken. Maar het is ook een kracht: Op plekken waar een zwakke overheid regeert of in conflictgebieden, kunnen mensen zich wel tot het EC richten.
- Het is tijdloos. Dit wordt in de chat opgemerkt, maar Alide is het er geheel mee eens. Het EC heeft geen deadlines of concrete doelen en is dus van alle tijden en laat ook altijd ruimte voor meer en betere verduurzaming.
- Het is een verklaring van wederzijdse afhankelijkheid van mens en natuur, maar ook van *complimentary governance* (de afhankelijkheid van overheid, bedrijf en NGO).
- Het is een volgende stap in het *framework of global governance*, die verder gaat dan de UNDHR.
- Het is een positieve agenda van hoop. De toevoeging van het woord hoop is belangrijk, zeker als dat wordt geplaatst in de context van de jaren 90/00: post-koude oorlog en aan het begin van globalisering. Destijds was er veel kritiek op bijvoorbeeld globalisering, maar het EC zei, nee, globalisering is er en we zien daar de kansen van in.
- Het staat voor een ethische implementatie van de SDGs. En beide versterken elkaar: de concrete doelen van de VN samen met de ethische waarden van het EC.
- Het inspireert individuen tot actie en wereldburgerschap.

Huidige ECI-beweging

Paul neemt de sprekersrol over en benadrukt dat het goed is om het EC in de historische context te plaatsen. Vervolgens gaat hij door met het vertellen over de huidige ECI-beweging.

Hij herhaalt dat EC een visie en een filosofie is en dat het EC document een houvast is om deze filosofie om te zetten in actie. Earth Charter International (ECI) is hierin de organisatie die deze wereldwijde beweging voortduwt. ECI bestaat uit een bestuur, een council, een secretariaat en een onderwijscentrum. Het huidige secretariaat bestaat uit een klein team dat in Costa Rica zit, midden in een prachtig bos, wat het idee van de community of life heel voelbaar maakt. Daarnaast zit, ook in Costa Rica, het onderwijscentrum waar veel georganiseerd wordt, van cursussen tot webinars voor alle leeftijden. Niet onbelangrijk is dat cursussen worden gegeven in meerdere talen, Engels, Frans, Spaans, maar ook bijvoorbeeld in Mandarijn, echt *global* dus. Verder kun je ook publicaties lezen of naar een podcast serie luisteren. Dit maakt het EC ook zeker een *two-way street*. Het gaat er niet alleen om hoe we het EC kunnen promoten, maar ook zeker belangrijk is wat het EC voor je kan doen.

De focus voor de komende jaren binnen het ECI zal liggen op jonge mensen. Het ECI Young Leaders zal worden uitgebreid, het betreft ten slotte de leiders van de toekomst. Ook daarom wil het ECI meer samenwerking met universiteiten en scholen. Een goed voorbeeld hiervan is dat afgelopen december ECI heeft samengezeten met een Chinese delegatie die meer dan 30.000 studenten vertegenwoordigden. Hier zijn afspraken gemaakt over hoe die delegatie met de EC waarden kan werken. Niet dat het EC een checklist is die moet worden afgewerkt, maar het kan mensen dus wel bij elkaar brengen en motiveren. Vaak zijn de mensen waarmee we werken al wel actief binnen *sustainability* en met de waarden van het EC, maar het EC kan dan inspireren. Dus doe vooral mee, ook aan internationale activiteiten. En wordt zelf lid van het ECI-platform en kom in contact met mensen over de hele wereld.

Paul geeft aan dat hij het hierbij zal laten, en geeft als laatste woorden mee dat ze erg gemotiveerd zijn vanuit Costa Rica om meer impact te maken en meer activiteiten te organiseren. Daarbij kunnen ze alle hulp gebruiken.

Veronique neemt het woord over en geeft aan dat tijdens de volgende deepdive meer informatie wordt gegeven over het ECI-platform. Ook met betrekking tot de fusie wordt er gekeken wat ECI kan betekenen voor Worldconnectors. Zeker wat betreft de rol van jongeren binnen de organisatie en de rol van Nederland op het internationale toneel zijn veel interessante initiatieven op te zetten.

Er is een vraag uit de chat: Is er een uitvoeringsprogramma bij de Earth Charter? Paul antwoordt dat ECI beter moet communiceren over activiteiten die ze organiseren. Ook moet er een duidelijkere agenda komen. Als bestuur hebben ze ook een andere uitdaging: het (niet) hebben van genoeg financiële middelen om alles te doen wat ze willen doen. Dit is niet altijd even makkelijk, zeker niet voor een organisatie als ECI die draait op inkomsten uit activiteiten enerzijds, en anderzijds op giften.

Alide voegt toe dat het omarmen van één principe van het EC al een hele onderneming is, maar het laat wel zien dat het EC organisaties kan inspireren die dan niet meer direct verbonden zijn met het EC. Het is dus tweerichtingsverkeer. Maar een van de basisactiviteiten is altijd bewustwording. Wat al kan door simpelweg het EC door te lezen en tot je te laten dringen.

EC document induiken

Veronique neemt weer de leiding, er wordt verteld dat de deelnemers van de deepdive zo naar break-out rooms worden gestuurd. De vraag is om na te denken welke EC-principes je na aan het hart liggen,

en dit voor 15 minuten met elkaar te bespreken. Reflecteer hierbij ook op welke pijlers je interessant vindt en welke urgentie je daar misschien bij voelt.

15 minuten later begint de terugkoppeling. De eerste groep die wat wil delen heeft gelijk een vraag aan een van de sprekers. De vraag gaat erover of het misschien zinvol is om een lijst van output te maken om de resultaten duidelijker op een rij te hebben en op die manier meer (financiële) steun te vinden. Het antwoord luidt dat ze proberen zichtbaar te maken hoeveel mensen ze bereiken en hoeveel mensen betrokken zijn. Ze hebben bijvoorbeeld de doelstelling om een paar duizend jongeren te bereiken. Dat betekent dus dat ze moeten groeien, en dan vragen ze om een financiële bijdrage om dat mogelijk te maken. Dezelfde deelnemer die net de vraag stelt merkt op dat dat op project financiering lijkt. Maar EC heeft misschien ook wel geld nodig om te bestaan? Alide antwoordt dat dat correct is. En het budget bij elkaar vinden is zeker een uitdaging, helemaal als mensen geen affiliatie hebben met EC. Daarom proberen ze het vaak te betrekken op de waarden.

Een andere deelnemer meldt: Ooit was het idee ook om bedrijven te laten betalen voor advies met Earth Charter Assess. Dat lijkt me nog steeds een goed idee. Naast inderdaad de cursussen, workshops en lezingen. Ook manier om geld binnen te halen? Veronique antwoordt dat dit ook zeker het gesprek is dat we de volgende keer willen voeren. Paul geeft aan het nuttig commentaar te vinden, en hij zal het meenemen. Iemand anders merkt op dat je ook bij de *endorsers* langs kunt gaan. Weer een andere deelnemer voegt daaraan toe dat je ook een internationale standaard kan opzetten waar mensen aan moeten voldoen. Paul geeft aan dat dit kan, maar dat het ook implicaties heeft: het EC is niet een soort bijbel waaraan precies voldaan moet worden, het is een kompas dat richting kan geven.

Uit een van de andere break-out groepen komt naar voren dat ze vooral het gevoel van thuiskomen hebben bij het lezen van het EC. Wat best bijzonder is aangezien het al zolang geleden geschreven is. Weer een andere groep benadrukt de focus op hoop houden met elkaar. Verandering lijkt langzaam te gaan, maar als je naar alles samen kijkt (overheid, privaat en burgers) dan wordt er best wel wat gedaan aan verandering.

Afsluiting

Veronique sluit de sessie af door aan te geven dat het een goede en leuke manier is om zo in gesprek te gaan over het EC. Iedereen staat op hun unieke manier in de wereld en het is goed om gevoel te krijgen hoe het EC daarin meegenomen kan worden.

Nogmaals wordt aangegeven dat deze deepdive de eerste van drie is. De volgende is op 31 januari en zal in het Engels zijn. De laatste is op 14 februari.

Alide heeft nog afsluitende woorden: Ze vraagt de deelnemers het EC aandacht te geven in de eigen sfeer en na te denken aan wat je bij kan dragen aan het leven en de wereld. Dat is ten slotte waar het EC om draait.